

Eerste 'alliantie-onderdoorgang' in voorbereiding

Met de TunnelAlliantie introduceerde ProRail vorig jaar een nieuwe aanpak om onderdoorgangen te realiseren. Voor initiatiefnemers moet dit resulteren in kortere doorlooptijden, een transparanter proces en meer zekerheid over de projectkosten. De eerste 'alliantie-onderdoorgang' is inmiddels in volle voorbereiding door Antea Group en staat gepland bij de Hoven, Gelderland.

Tegenover Hanzestad Zutphen ligt het buurtschap de Hoven, landelijk gelegen langs de IJssel. De kern van de Hoven wordt sinds jaar en dag doorsneden door de N345. Deze provinciale weg is belangrijk voor de bereikbaarheid van de stedendriehoek Apeldoorn, Deventer en Zutphen, maar zorgt ook voor een flinke verkeersdruk op de Hoven. Om de veiligheid, de bereikbaarheid en de leefbaarheid te vergroten legt de provincie Gelderland een rondweg aan. Eén van de grote uitdagingen in dit plan is de plek waar de rondweg de spoorlijn Zutphen-Apeldoorn kruist. Omdat het uitgangspunt is dat de nieuwe rondweg te 'gast is' in het landschap en bestaande structuren niet mogen worden aangetast, lag de bouw van een onderdoorgang voor de hand. Toen dit plan aan ProRail werd voorgelegd, werd er gewezen op de

mogelijkheid om de onderdoorgang via de TunnelAlliantie te realiseren.

Gestandaardiseerde aanpak

Met de TunnelAlliantie biedt ProRail een gestandaardiseerde aanpak om tunnelprojecten efficiënter en effectiever te ontwikkelen. De alliantie is mede in het leven geroepen om het voor gemeenten en provincies aantrekkelijker te maken om overwegen te vervangen door onderdoorgangen. Samenwerking, templating, van elkaar leren en gedeeld eigenaarschap zijn belangrijke ingrediënten. Vijf aannemers werden gecontracteerd voor de realisatie van deze tunnelprojecten. De tunnels die worden ontwikkeld zijn sober en doelmatig. Dat wil overigens niet zeggen dat het louter standaardoplossingen zijn; initiatiefnemers kunnen invloed hebben op

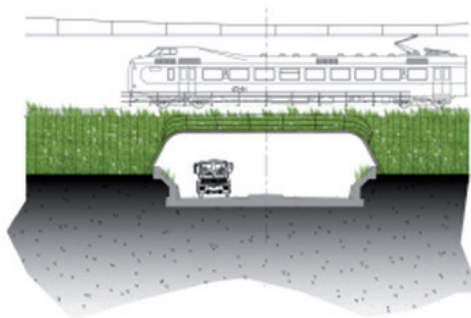
ontwerp en inpassing. Het alliantietraject bestaat uit vier fasen: de studiefase, de contractvoorbereiding, de minitender en het ontwerp en de uitvoering. Voor de initiatienemer ligt de focus op de studiefase. Hierin wordt het overdrachtdossier opgesteld. Zodra dit dossier wordt geaccepteerd door ProRail, start de contractvoorbereiding. In deze fase werkt ProRail het overdrachtdossier uit tot een herkenbaar aanbestedingsdossier. In deze fase doen de vijf raamcontractanten een review: op deze manier wordt het aanbestedingsdossier verder bijgeslepen. Pas als dit aanbestedingsdossier groen licht krijgt van ProRail, volgt er een minitender onder de vijf raamcontractanten.

Studiefase afgerond

Dit najaar rondde de provincie de studiefase af. Een niet te onderschatten

fase. Het 'boodschappenlijstje' van ProRail is niet gering. Ook hier geldt dat een goed begin het halve werk is. Maar het is wel één van de pijlers onder de TunnelAlliantie. Van scope tot conditionerende onderzoeken: de aanpak dwingt om van meet af aan de zaken goed op orde te hebben.

ProRail bood de nodige ondersteuning in deze fase, maar de provincie was als initiatiefnemer hoofdzakelijk aan zet. Als het gaat om keuzes, de aanpak van werkzaamheden en de risicosessies kijkt en adviseert ProRail mee. Neemt niet weg dat de initiatiefnemer zelf de nodige kennis moet organiseren: van planologische inpassing tot het in kaart brengen van stakeholdereisen. Daarnaast is er een flinke onderzoekslast: archeologie, flora en fauna, kabels en leidingen, niet gesprongen explosieven. Dit hele pakket vergt de nodige spoor specifieke kennis. Om deze kennis te borgen, schakelde de provincie Antea Group in. Het ingenieurs- en adviesbureau volgt de ontwikkelingen rondom de TunnelAlliantie op de voet en stelde als eerste bureau in Nederland een dienstenpakket samen voor ondersteuning in de studiefase. De ervaring leert dat de realisatie van onderdoorgangen vaak budgetoverschrijdingen met zich meebrengen. Uit faalkostenonderzoek blijkt dat het ontbreken van goed conditioneringsonderzoek, late wijzigingen van stakeholdereisen en onduidelijkheden in de scope de belangrijkste verstoringen opleveren. Juist met een standaardaanpak, het bundelen van krachten en kennis en een vaste pool van aannemers kun je die faalkosten veel beter beheersen. De TunnelAlliantie biedt initiatiefnemers wat dat betreft volop kansen.

Doorsnijing dijklichaam

Overdrachtsdossier

De nieuwe aanpak brengt wel de nodige vragen van provincies en gemeenten met zich mee. Het vullen van het overdrachtsdossier is een cruciale schakel. Wat wordt er verwacht, hoe geef je zo goed en zo volledig mogelijk invulling aan het boodschappenlijstje van ProRail en hoeveel tijd kost dit? Als initiatiefnemer wil je voorkomen dat je veel tijd en energie steekt in een dossier dat niet wordt geaccepteerd. Die 'horde' wil je zo doelmatig mogelijk nemen. Antea Group ontwikkelde voor verschillende scenario's een dienstenpakket om een snelle, efficiënte en volledige doorloop van het voortraject te bieden. Veel hangt natuurlijk af van wat de gemeente of provincie zelf al doet of heeft gedaan. Maar de aanleg van een onderdoorgang en het opheffen van een overweg zijn voor de meeste initiatiefnemers geen standaardwerken.

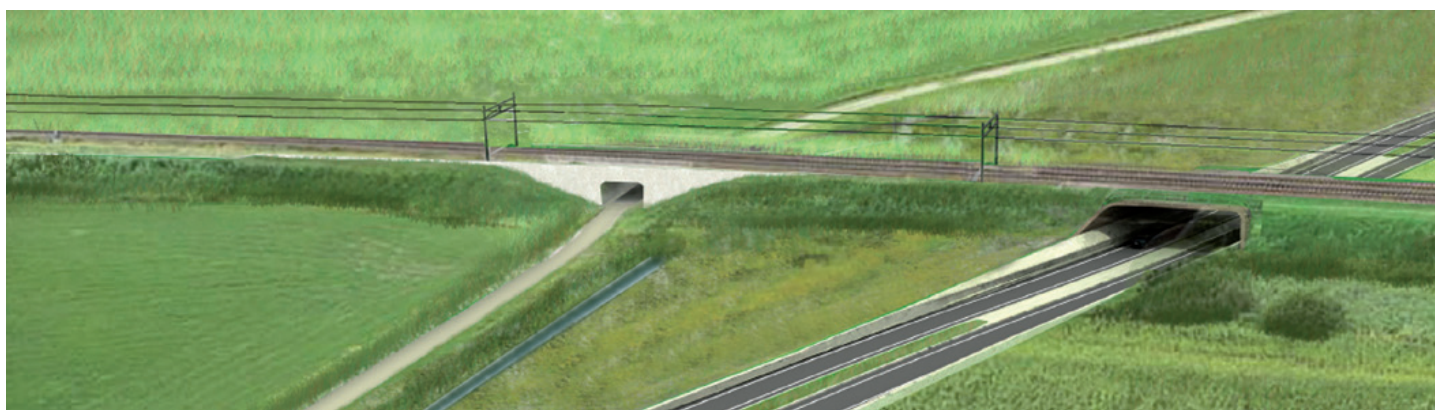
Spoorspecifieke vraagstukken

De provincie heeft in deze fase veel zelf gedaan. Maar juist op de spoor specifieke vraagstukken kon Antea Group meerwaarde bieden. Bijvoorbeeld over de exacte ligging van de onderdoorgang. In de eerste plannen zou het traject een portaal van de bovenleiding kruisen. Dit is mogelijk, maar het verplaatsen van

een portaal is een complexe ingreep. Daarom is de ligging van het traject iets aangepast. Daarnaast is geadviseerd bij de conditionerende onderzoeken. Is het sonderingsonderzoek compleet genoeg? Is het nodig om een ballastonderzoek uit te voeren voor die paar ton vrijkomende ballast die wordt afgevoerd? Mede dankzij deze aanvullende expertise is deze fase in ruim een half jaar met positief gevolg afgerond. Het overdrachtsdossier is inmiddels door ProRail geaccepteerd. Nu wordt gewerkt aan het opstellen van het aanbestedingsdossier. Ook dit levert over en weer de nodige vragen en aanvullingen op, maar wel met ProRail 'in the lead'. Daarnaast doen de gecontracteerde aannemers nog een review. Hiermee wordt het dossier verder aangescherpt. Het is nu afwachten wat het resultaat zal zijn van deze aanpak. Een ambitie van de TunnelAlliantie is om onderdoorgangen te realiseren met nul VTW's (verzoeken tot wijziging). ■

**Auke-Jan Andringa, adviesgroepmanager
Antea Group, Björn Heijmer, senior adviseur
Antea Group, Arthur Smith, projectmanager
provincie Gelderland**

**(Schetsontwerp: buro LinO i.s.m.
RoyalHaskoningDHV)**

Visualisatie inpassing